

N:o 7

15. 7. 1967

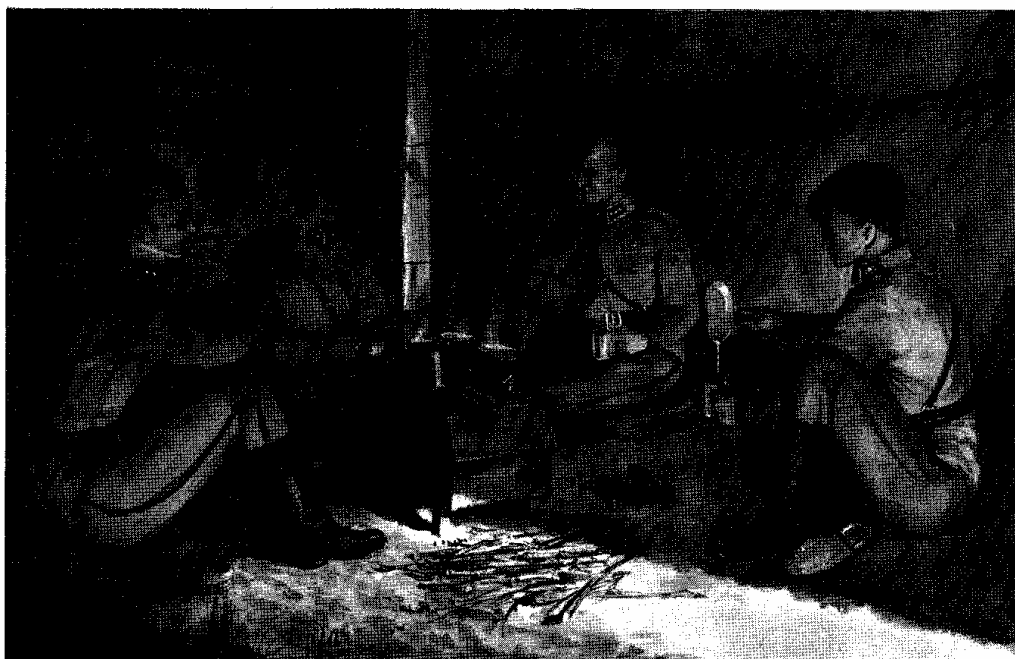
KANSA TAISTELI

– miehet kertovat

11. VUOSIKERTA • KERTOMUKSIA SOTIEMME TAPAHTUMISTA

JULKAISIJA ja KUSTANTAJA: Solamuisto-yhdistys r.y.
TOIMITUSNEUVOSTO: Puheenjohtaja K. L. Oesch, kenraaliluutnantti evp; S. Sundman, kontra-amiraali evp.
G. Magnusson, eversti evp; V. Nihtilä, eversti evp.
PÄÄTOIMITTAJA: K. L. Oesch, kenraaliluutnantti evp.
TOIMITUS: Helsinki, 26, Töölönkatu 35 B puh. 44 62 42.
Toimitussihteeri E. Kuussaari, eversti evp.
Taloudenhoitaja R. Kalervo, everstiluutnantti evp.
TILAUSKONTTORI: Erottajankatu 11 puh. 19 237, Postisiirtotili 94 941.

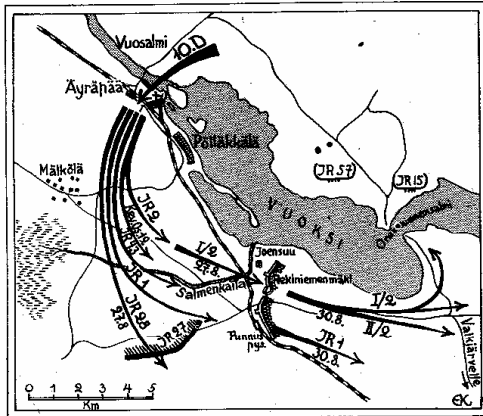
VUODESSA 12 NUMEROA • TILAUSHINTA 13.20 MK • TILAUKSET PUH. 19 237 • POSTISIIRTOTILI 94941

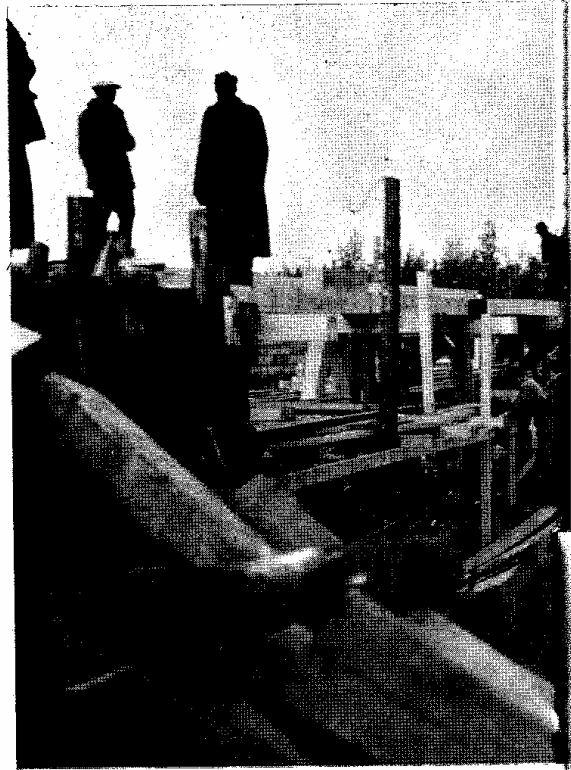
P. KINNARINEN:

Läpimurto aamun valjetessa

II ARMEIJAKUNTA oli elokuun alkupuoliskolla 1941 nopeasti vallannut koko koillisen Kannaksen ja ryhtyi saamastaan käskystä 24.8. sotatoimiin Vuoksen eteläpuolella, jonne se eteni Vuosalmen kautta. Tällöin sai 10. divisioona tehtäväksi aloittaa Salmenkaitalinjan itäiseltä siiveltä Vuokseen nojautuen hyökkäyksen Pasurinkankaan ja Valkjärven suuntaan ensi sijassa Oravaniemen salmen avaariksi. Siihen kuuluva JR 2 otti Salmenkaidalla tamavastuun 27.8. ja samana päivänä aloitti teeni V. E. Väänäsen komentama I JR 2 vahvokistön tukemana taistelutiedustelun Rekinmäen ja Punnuksen pysäkin tasalla olevia sen asemia vastaan.

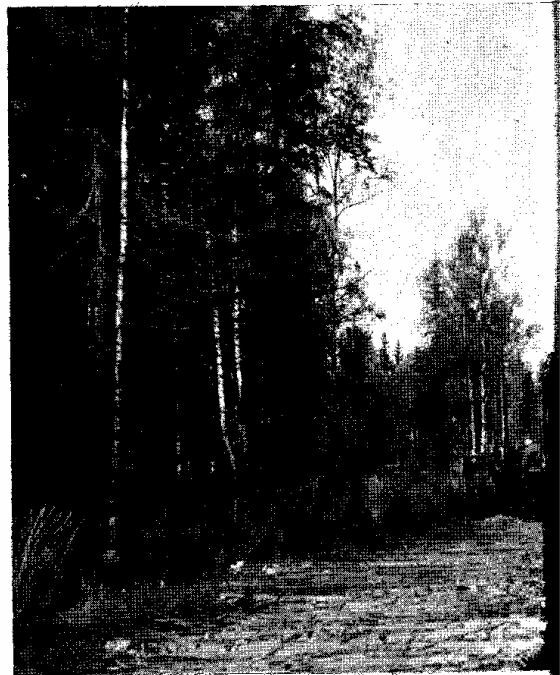
10. divisioonan joukkojen eteneminen Salmenkaijaon yli itään päin pitkin Vuoksen etelärantaa

TÄSMÄLEEN kello 2.30 nykäistään manttelin alta roikuvasta varpaastani. Herättäjä on I pataljoonan lähettiupseeri. Olen hereillä samassa silmänräpäyksessä ja harppailen hänen perässään pataljoonan komentotelttaan, jossa joukko upseereja on hörppimässä kiireistä aamuteetä. Saan mukini ja sitä kallistelllessani seuraan jännittyneenä, mitä tuleman pitää. Tavanomaiset aamutoimet eivät vie aikaa kuin tuokion. Sitten matkaan!

Öinen sade on parituntisen torkahdukseni aikana tauonnut. Aamunraikas ilma tuo hiukan elämän tuntua kolkon kuolleeseen maastoon. Kaikki Talvisodan jättämät merkit ovat täällä nähtävissä. Tuolloinhan tuhottiin miltei kaikki elollinen näitä tienoilta; vielä töröttävät mustuneet ja pirstoutuneet puut kaikkialla ympärillämme. Kranaattikuopat ja mutkittilevat suojakaivannot ovat rikkoneet maaston aavemaisen näköiseksi, ja siellä täällä näkyy asumusten raunioita savupiippuineen karmeina muistomerkkeinä satapäiväisen sodan ajoilta. Mutta tämä onkin Salmenkaitaa — se nimi kertoo paljon.

Auto kiidättää meidät tuossa tuokiossa edessä olevan komppanian komentokorsulle, viholliselta vallatulle. Aamu alkaa todellakin valjeta. Viimeisetkin yksiköt saavat hyökkäysryhmityksensä valmiiksi. Norsupyssyt ja kranaattinheitit odottavat toimintakäskyään. Liikoja puhle-
tta kiertävät miehet tien osittain tukkivan, tuhoutu-
kuorma-auton ja sen viereen kaatuneen vihollisen.
n ja järkähtämättömin ilmein siirtyvät he määrättyil-
toilleen. Jännittäviä odotuksen hetkiä ja sitten —
omme on aloittanut jylhän aamulaulunsa. Patteris-
nnyttämä pauhu on suorastaan henkeäsalpaava.
lotonta erottaa yksityisten kranaattien lähöläu-
Haupitsien ukkosmaisat kumahdukset kuuluvat
rumpujen taustamusiikki raskaiden kanuunoi-
ästi kajahtavien kenttätykkien laukausten yh-
taukoamattomassa sarjassa. Korkealta ylit-

Salmenkaitajoen sillan vaiheilla riehuiivat Talvisodan aikana kovat taistelut. Sillan suomalaiset räjäyttivät vetäytyessään, mutta venäläiset rakensivat tilalle toisen sillan, jonka he taas v. 1941 peräytyessään tuhosivat. Kolmas silta rakennettiin jälleen muutamassa tunnissa ja neljäs lisäksi venäläisen sillan jäännöksille (kuvassa)

I/JR 2:n joukot marssilla

semme suhisevat ja vonkuvat kranaattien kaaret päättyen hyökkäyshetkeä odottavan pataljoonan edessä vihollisen miehittämään maastoon. Kranaatinheittimien tuli on myös suunnattu samaan kentraan. Tällä kertaa vihollinen herätetään yllättäen ja perusteellisesti, vaikkapa useimmat sen miehistä eivät ole saaneet vuorokausien lepoa, koska putkemme ovat melkein pä yhta soittoa olleet "äänessä" milloin tehokkaina sarjoina, milloin yksittäisinä kiusan-kappaleina.

Jännitys tiivistyy. Tuntuu kuin sydämeni hakkaisi tavallista äänekkäämmin. — Kello on 4.30. H-hetki on tullut. — Lähden liikkeelle tien suunnassa etenevän 2. komppanian mukana. Tiukkakatseinen komentajamme, kapteeni Väinänen valvoo hyökkäyslinjan keskustassa pataljoonan yritystä. Hän seuraa poikiaan, on jälleen mukana, kuten aina ennenkin, silloin kun ratkaisun hetket ovat käsillä. Pataljoona on nimensä veroinen, rykmenttinsä ensimmäinen. Se on murtorauta, jolla useat vihollisen vankimmat ja vahvasti linnoittamat ja varustamat salvat on avattu. Tämä pataljoona ei ole meltoa rautaa, vaan jaloa terästä; rykmenttinsä karkaistu pinta, terävästi ja murskaavasti leikkaava.

Savu täyttää tieaukeaman ja kulon mustuttaman metsän. Vihollisen kranaatit ovat "pitkiä" ja kiitävät suhisten ylitsemme. Olimme yön hiljaisuudessa edenneet niin lähelle vihollista, etteivät heidän vartionsa osanneet kuvitellakaan läheisyyttämme. Pysähdymme tien mutkassa saadessamme vastaamme kiihvasta konekuliseiden tulta.

Vieressäni laulaa oma konekiväärimme raskaassa poljennossa. Sen luodit halkovat aamusinervää auerta, joka ruudinsavuun sekoittuneena leijuu harmaana juovana tien yllä. Pojat siirtävät kevyet korohoronsa uusiin aseisiin taaksemme vasemmalle, ja pian ne räsähtelevät kuin ärhentelevät, vierasta purevat koirat. Raskaammat korohorot yskähtelevät tummimmalla äänellä, ja niiden kauniit

JR 2 etenemässä Valkjärvelle

punamönjällä sivellyt munaset vievät paljonpuhuvat terveiset toiselle puolen hyökkäyslinjan. Mitä nämä terveiset sisältävät, sitä ei käy edes epäileminen.

Tykistöemme on siirtänyt tulensa kauemmaksi vihollisen selustaan ja on hieman laimentunut alkufanfaareistaan. Nyt pääsee konetuliaseiden ja kiväärien kevyt laulanta paremmin kuuluviin, mihin oman epäsointunsa tuo vihollisen vasta-aseiden lähettämät ammuksiset, jotka räsähtelevät yläpuolellemme puissa ja kivikoissa. — Pää alas! Tuttu ulvonta, korvia huumava räjähdys. Henkäisen syvään. Kuuma sirpale kyntää poikki tien syvän vaon, jonka poikamme heti sen jälkeen ylittävät kuin lähtöviivan. Aamukosteus ja pistävä ruudinsavu ja räjähdysaineiden katku tunkeutuvat ärsyttävänä sieraimiimme. Aivasteleminen — emmekä suinkaan nenäliinain. — Komppania oikealla ampuu myös raskaalla heittimellä ylitsemme. Vihollisen vastakranaatit räjähtelevät ympärillämme. — Jälleen uu-ii-uuh... Nopeasti ja tiiviisti maata — kosteanlämmintä, rakasta maata vasten. Murto-osa sekunnin odotus — ehdin huomata, että kiväärini tonkii hiekkää... Nyt... Ohi... Valtava helpotuksen tunne. — Kymmenen metriä oikealle. Edestä ja vasemmalta haavoittuu lievästi pari poikaa, kauempana kersantti. Huudetaan lääkintämiehiä. — Korvani soivat kummallisesti.

Vihollinen alkaa irrottua asemistaan. Etenemme, toiset juosten, kyyryssä, kuka mitenkään tyyllillään. Konetuliaseiden ja heittimien tulikanta siirtyy eteenpäin, ja tykistö aloittaa uudelleen möyryämisen epäjärjestykseen joutuneen vihollisen pehmittämiseksi. — Otetaan vankeja. Pari poikaamme tuo heitä oikealta. Vangit ovat kuin suosta nousseita, mutaisia ja nokisia. Pelkäävät, että "valko-suomalaiset" ampuvat heidät. Eivät saa sanaakaan suustaan. Huutelemme "strastuit" ja tarjoamme tupakan. Tulkki saapuu paikalle ja heitä kuulustellaan alustavasti, minkä jälkeen lähdetään viemään taaksepäin. — Hyökkäys jatkuu.

Viestimiehet, "tispinikkarit" ovat jo liikkeellä, mel-

kein juoksujalkaa ojanpiennarta pitkin. Keltainen ja musta lankapari maantien ojassa osoittaa suuntaa pataljoonan tuleviin etuaseimiin. Tapsia riittää, yhteydet saadaan kuntoon.

Vihollinen on kaivautunut vara-asemiinsa. Sitkeästi he pitävät puoliaan, viimeiseen asti. Pataljoonamme ei kuitenkaan hevillä hätkähdä, vaan jarkaa etenemistään, vaikka vastassa onkin melkoisen tiivis "kovien ropina". Konekiväärit ja korohorot vaihtavat jälleen asemiaan, ja uusi pehmitys alkaa. Lähtäistelyn melu ja pauhu on nyt täydellinen. Käsiryssäkin näyttää syntyvän. Ja sitten — melkein kuin miten, selvän teki...

Läpimurto on tapahtunut tosiasia. Vasemmalta sivulta kuuluu huikeaa hurraamista. Jälleen on 1. komppania saanut ryntäyskäsikyn, konepistoolit ja käsikranaatit ovat nyt vuorossa. Mieleeni muistuu joukkueenjohtajan edellisenä päivänä pojillensa esittämä lause näiden valmistautuessa edessä olevaan kahinaan: "Eihän me mennä kuin tappelukseseen, niin että mukaan vain, pojat!" — He ovat järkähtämättömiä taistelijoita. Ja vaikka onkin roiskittu jo yhteen menoon lähes kolme vuorokautta, pienen nokkauron ja vain yhden lämpimän aterian voimalla, ei tämäkään läpimurto saanut jäädä suorittamatta.

Raskas tykistöemme aloittaa jälleen konserttinsa pehmittäen perääntyvää vihollista melkein nokkamme edessä, ja täydellä teholla. Suhisten viuhuvat kranaatit matalalla päittemme päällä iskeytyen vihollisen aseisiin aivan edessämme. Tarkkaa työtä, totta vieköön. Korkeat räjähdyspatsaat kohoavat ilmoille lennättäen katkenneita puita ja oksia, soraa ja kivenjätkäleitä laajalle alalle maastoon. Mutta niiden lomissa viuhuvat vielä vaarallisemmat, tulikuumat terässirpaleet. —

Hyökkäys jatkuu. Ykköspataljoona raivaa tietä perässä tuleville. Aamunkoitteen läpimurto on onnistunut. Tie Valkjärvelle on avoin.